

SC-IDEAL-MG-RFA-2019-01: “Akisitiyia ekiyan ikwa epei pite ngolo ka akisiom kaapei ikwa epite ngolo ka ayaun akilociokinet ngina angipitesio kiding ngiketak alobukui a Karimojong – akisiom ngina ka akikatakin”

Podcast Scripts – Karamojong

Heather Pitcher

Lisa Osborne

March 2022

Eprojekit logo inges itepedoritae alosilinga angulu eyaunitae aneni a Implimenta-Led Design, nguna itodiyarito, amisiyanar ka nguna yanyuna (IDEAL) activity. IDEAL inges erae ngolo epedoro anakingarakinet angitunga ka America itorunit neni a United States Agency for International Development (USAID). Ngakiro daadang nguna elimunitoe ane ikec ngerae nguna eponito aneni ka IDEAL, USAID, kori neni a United States Government.

Emut Ngoloikamitai kiyelarai anarediyo 1 - Nyo bo ejokia akigir ngakiro ke emanikor?

Ekesileereunon:

Ekejaunit lokiyan ngolo ka AgriTechTalk ngolo etapit akigir ngakiro nguna itiyiasi alomanikori. Erae logo ngolo ke-ekingaren aneni angulu womuon angulu etapito nguna egirio alomanikor ka ngipitesio ngulu isitiyiaere ikec ejok, tari ngiketak ngulu cicik, akingarakinia ikec atingit ngikec manikorin ejok. Apolou ngina angakigireta ke emanikori inges akigiranakin ngakirosia nguna itiyiasi alomanikor anginakolongit. Nugu ikec nguna ikote nu akigiel ngikinyom, akiteminokin emanikori kotere adupakin ayekin kori agielanari ngulu ilemunit, ka ngakirosia nguna alalak ngunacie dang nguna itiyiasi

Ani igirakinitae ngakiro nugu ejok, nooi lokitaboi, ani edoli nasalunet ka akiwalaret ke ekaru, ani esaluni akiwalaret ngakigiret nugu ikec ikingarakinete iyong amisiyar epite ngolo ayiakari akonikitare ekaru ngol, ka kisiak ayieun nguna kitiyia ekaru ngolocie

Alomanikori koni ipedori iyong akitare ngikinyom ngulu egelegelaaka ka akipit ngityang ngulu egelegelaaka dang. Anginibore aneni alu enyaritae amucuruso. Ipedori ayiakaunori ngamucuruso nguna egelegelaka lomanikori koni, ikwa, ngamee, ngamesekin, ngimomua, ekidikidi ka ngulucie dang.

Ngiketak ngulu erae akisiakin akigir nguna ka akitare ikec emaasi kigirakis ngiticisio daadang ngulu itiyiasi anamucuruso kec alomanikorin kec lokitaaboi ngulu cicik. Ikwanginapei elosioto ayenun ngaosisio nguna alalak nguna etapito akigir nguna itiyiasi alomanikor alongaren, Epedorete ayenun ngipoidae kec isitiyiaete “ekimari angiboro angulu esitiyiaiya kori ariamu inge” Ekimari lo inges itodiuni ekimari angisilinga angulu ariamun kori atwaniya. Amucuruso nina eriamuni ngisilinga ngulu alalak akilo ngulu isitiyiarit inges eriamunit “epoida”; nai amucuruso ngina eriamunit ngisilinga ngulu ekidioko akilo ngulu isitiyiarit inges ariamu “atwaniyari”.

Ekiyan logo erae ngolo itemokinitoe akigangia edio ketan daadang ngolo kitete lopitesio ngulu kigiret ngakirosia nguna alomanikor kotere epedori akitiyia ngun.

Joseph, eketiyan epei ngolo esiomit ka itiyiae ngakirosia nguna etapito akitare, inges ikisingarakini iyong ayanyun ngipitesio ngulu kingadaet ngakirosia nguna igiri iyong alomanikori kon. Kimiek oinak inges ikiyia Iyong anadoketa anguna iwuapitae.....

Ekapolon ngolo esukutoron:

Toyiakasi, erae ayong Joseph, eketiyani ngolo adolonokini ngiketak aloreria, aroko ayong ngoon napeina ikitiyiae ka ngiketak akingarakin ikec adukuni ngakece-osisio alotoma akigir ngakirosia daadang nguna itiyiasi alomanikor. Anupit iriamunete Iyes dang nugu erae nguna ajokak. Ngiketak ngulu esiakis akigir ariamut erae ibore ngini ajokan nooi akiwuapitori daadang nguna itiyiasi alomanikorin kec, kotere epedorete ayieun ngayieta nguna isitiyiaeete manan.

Ngiketak ngulu alalak ngulu etiyiata ka Ayong ikec ariamut akigir ngakirosia nugu epatana ka akimoriaknakin ngulu esitiyiatu ikec daadang. Ngicie ketak ngulu ikitiyia ka ayong ikec ngepedorito akigir kori akimorianakin daadang ngulu isitiyiatu ikec – nai isitiyiaeete ngirotin ngulu epataka ikwa akisitiyia ngimacarin ka akilo akigir; ka ngakito akilo nginambae.

Aah, ikwa nginapei iyanyunia iyong, ngiketak daadang ikec epedorete akingad nguna ngakirosia. Lucia inges apei ketan ngina esiak akingad ngakirosia nugu. Elosi inges alimokin iwon nguna itiyiae inges ikilosu ngaren.

Lucia - Tolimokinae isua nguna etapito iyong.

Eketaan: (Lucia)

Alakara, eboi ayong alore ke epei angolo eyiai Katikekile sub county. Ayiakatari ayong ekali ka ngidwe ngiyarei ngulu cicik. Itae isua loyeka epei ka ikitae ekidikidi ka ngidias. Ngiboro ngulu alalak ngulu ikitae eare ngulu enyamio, nai ikigekanari ngicie ariamunia ngisilinga agielunia ngiboro ngulucie. Ikiyiakar isua ngakine ngadi ka ngikokoroi dang.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Kotere nyo isiakinia iyong akingad daadang nguna itiyiasi alomanikori kon?

Eketaan: (Lucia)

Ekaru ngolo alunyari abu ayong eira nguna atapito akigir ngakirosia daadang nguna itiyiasi alomanikor aneni anapae kang. Abu inge okolimok ayong epite ngolo ekengarakinia ayong amisiyar nguna daadang itiyiasi alomanikori alongaren. Akisingarakin anatanun nguna kitiyia, nguna kire etakanete atemar ejokak. Ka ekaru lo abu ayong esiak akigir nguna daadang itiyiasi alomanikori kosi, ikwa etiaye ke esaa, ka ngisilinga ngulu isitiyiao akitemonokinio ka akidup alomanikori. Nai, ngaka-kigira'ikec ngitemokinitoe ejok!

Ekapolon ngolo esukutoron:

Alosi ayong akingarakin iyuong alongaren epite ngolo kite-monokinet ngakigira kon alongaren. Nai erae ibore ngini apolon nooi iyong akisiakin akigir!

Ayieni ayong atemari ngiketak ngulu alaka eyiakatari nguna kitiyia nguna elalak ka epatana ajamakin akigir nguna itiyiasi alomanikorin. Anatamkinet eare ibore ngini ityia anginakolongit akigir nguan itiyiasi alomanikor, kori ngirwa ngulu alalak angolosabit, ka epedori araun ipei bore ngini itiyiae iyong anginakolongit kori angolo sabit – nai ayieni ayong atemari epedorete nguna alalak akiriwuokin ngaren ikisipiyosi.

Eketaan: (Lucia)

Erae kire. Ngikarwa daadang elal etic! Atingiyara ayong akitere ngikinyom ka ngiboro ngulucie dang almanikori kang ikwa ngabeyei ka agielar ngakile alo maket. Etiyiae ayong tari ngilowi angaberu ngulu angacirin, ngun ikec eyaito aka paki ngina alalan, ka nabo akipore ka akilotanakin.

Nai ekatanakini ayong ariamun apaki ngina kigirakinet nguna itiyiasi alomanikori anerae ayeni ayong atemar ejok amisikin erai kitiyiaunit akoni mucurusonu ngisilinga ejok, tari pakitamunit ekimari kori nginambae. Ayanyu ayong tokona ejiok atamununi akigiranakin – arau tokona ipei bore ngini etiyiae ayong angolo sabit.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ejwaak nguna nooi.

Arimunit ayong ngiketak ngicie ngulu apotu kisiakis akigir nait torioamut atemar emame itunganan ngini igangikini ikec kori itatamikini ngina ecamitotori akingit akingiset kori engayangayato nguna kitiyia. Atami apedori akigangakin iyes kotere ipedorete akigir ngakirosia ke emanikori ejok.

Ka nabo, Ngikalia ngulu alalak ngulu igirere ngakirosia nguna itiyiasi alomanikori, erae ekile nooi igiri, nai emamukatari esaa ngolo kigiret ibore daadang ngini itiyia, kori emame ngeyeni ngakirosia daadang nguna itiyiasi. Nai ngaberu daadang nguna etiyiata ka ayong ikec ecamito akimor etic ngolo ka akigir nguna itiyiasi alomanikor ka ngikece-kiliok. Akitiyia kaapei ikwa ekali inges erae ibore ngini ajokan ka itapatani etic lo ka akigir ejok nguna itiyiasi alomanikori ka eraunete nguna isitiyiao anayeunun nguna kitiyia alomanikori.

Eketaan: (Lucia)

Erae ngin atametait ngina ajokan nooi. Akitiyia ikwa atukot inges ikingarakini nooi.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ani ikibongori nibore ngini tete ilimunit iyong – ebe emame ngesubakina ngakoni kigira. Eyanakisi ngipitesio ngulu ipedoria asubakin ngun toraut nguna esubakina ejok

Erworitae iwon nguna atapito ngamucurusoi ayiakatari ngiticio ngulu egelegelaka. Ngiticisio lu ikec epedorio atiakatiakaun toraut NGUNA ITANA ka NGUNA YARA KINGA:

Ngulu itana, kori ngulu isitiyiao ijkkec ngiboro daadang ngulu itanito ngisilinga kori esaa ana mucuruso, ikwa akigiel ngikinyom, akitac itunganan ngini itari emanikori, ngisilinga ngulu gielet eboliya, ngikito angibaren ka ngulucie boro dang.....Anierae ngiboro ngulu isitiyiao ikec iloconokin alotiae ka amucuruso (ikwa kona ngikokoroi ngiyai ipisitae; kori emanikori ngolo etia ai itakinio ekidikidi) ka enyaritae ikec ngulu egelegelana etiae.

Ngulu yaara kinga ikec ngulu alemun alomanikori.

Eketaan: (Lucia)

Ikec ngulu ikote kona ekidikidi, ngakile, ngabeyei, ngitak ka ngulucie dang.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Erae kitre Lucia.

Tokona, eyiakasi ngiticisio ngulucie ngulu ikabarito emanikori daadang, ikwa akipanga, ngiboro bgulu kisitiyia, ngaduketa, kori ngiboro ngulu kingadaet, ikwa ngidulae. Ngikwaan ka ngulucie ngulu ilocilocosi, erae lugu ngulu ngiloconokin ka itana akitac tari keyiakasi ngacie itiyiasi alomanikor. Ikwa kona akipanga amana inges ebeit akitac tari pa kisitiyia iyong daadang, ka ikwanikin tari kipisit ngikokoroi, ngakinei, kitat ekidikidi ka ngulucie dang. Anierae ngiboro lugu emame ngisitiyiao kotere apei mucuruso, emasi kigirakinae lokitabo ngolo egelana ngolo isitiyiao kotere “ngiboro lugu”.

Esiakisi anamucuruso kon angina ka akitare ekidikidi Lucia. Aluticisio eyiakasi tokona ngulu elosete ngaren?

Eketaan: (Lucia)

Ejok, anguna etemonokinori akilm, egielio isua ngiguniyai ke ekidikidi. Aroko tari ngooni napei na etacio eboleya ngolo ke ekidikidi.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Anibo ngooni egeikini ekaru? Igielunete iyees ngikinyom ke ekidikidi-a?

Eketaan: (Lucia)

Ewaa! Egirakinit ayong ngakiro ngun daadang. Aponi isua togielunae ngikinyom ke ekidikidi angisilinga angulu agielarere akimuj ngina alemunitae ekaru ngolo alunyari. Aponi nabo dang totacai itunganan ngini etari emanikori, alalak ngisilinga ngulu aponi kisitiyiarae nooi. Ayong dang elope etiyat etic ngolo alalan nooi akicap.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Erae lugu daadang nguluniitana – ngiticisio ngulu itanete ngisilinga kori ekoni saa kori ngisilinga ngulu kitaet ekidikidi. Ikwa nginapei erokokor iyong ngelemuna ekidikidi, ngipedori iyong tokona ayanyun etiaye ke ekidikidi angolo ipedori iyong alemun tokona.

Anibo ngikon baren? Alipite elosio akonikipit ngibare ngaren? Ikinakinito Iyong alotoma ekaru lo ngidi silinga-a?

Eketaan: (Lucia)

Ee – Agiela ayong ngabeyei nguna alalak ka ngadi-kile. Alosenene ayong alope lomaket agielar ikec, ka ngidiath ngulu ikitae isua.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Eero etakani ebi iyiakatar iyong nguna alalak nguna emasi iyong akigir kwap anamucurusoi koni.

Eketaan: (Lucia)

Ka egiri ayong ngacie kwap. Ka ikwanginapei akalimokinitori ayong iyong sek atemar ngepatana asubanakin ikec ejok!

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ipedori iyong akgir ikec daadang lokitaabo epei kotere eyiakasi iwapei ka etionior acakari. Akigir ngakirosia daadang lokitabo epei inges atemari etupakinosi ejok. Inges nai atemari ipedori iyong akitup nguna igiri iyong daadang angolo lap, ka topedo ayanyun epone ngolo elosioto ngakiro ngaren alomanikori kon manan.

Ani igiri iyong nguna elosete ngaren alonmanikori kon emaasi iyong kigiri angina bore itae kori ipisit iyong egelegelaka, kotere nai epatana iyong asubanakin ka akisikwa'an ekau. Inges nai atemari itana iyong ariamun ekitabo anginamucuruso. Kori anikebi etiono ipedori ariamun epei kitabo ngolo ebi iyatakina totiakatiaka nait kotere kigirak nguna anginibore lowae keng.

Ikwa kona iyong, ipisit iyong ngikokoro ka ngakinei, ka nabo ngidias dang ka ekidikidi. Erae lu ngamucurusoi nguna egelegelaka, inges atemar itana iyong ngikitabo i ngiomuon. Ipedori iyong ariamun ngulu-a?

Eketaan: (Lucia)

Ee atami apedori.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ipedori iyong atiakatiak ngikonikitabo i anginapaki, kotere ipedori akisikwaan ngakiwalanareta ke ekaru manan. Anierae isiakini iyong akidim emanikori ngoloyekina ekidikidi elap ngolo angiarei/ngolo angiuni, apaki ngina isiakinia iyong akigir nguna itiyiasi daadang ngin nguna etapito akoni kitare ekidikidi. Idio nai, kisiak nabo acie tiaket ngina etapit ngakirosia ka akitare iyong ekidikidi elap ngolocie ngolo angiyarei/angiuni.

Eketaan: (Lucia)

Ebi bon abo elalak nguna kitiyia! Ikingarakini kire-a?

Ekapolon ngolo esukutoron:

Etakani ebi elalari etic nooi nai emame ngikoni neni eyai ngadakikae ngadi ngatomon kori ngatomon angakan anginakolongit ka epataniari ka iyenikini alongaren. Ikwa pei tete akalimokinitori ayong iyong epataniari erae kitiyiata kapei ka ekonikile. Ka ikisingarakinete! Ikwangina epolorotori nguna igirito iyes, ipedorete ayanyun ebe alikaru kejok nooi, ka kitami iyong atemari ajokis ngin esingarakinit icie bore ngini ipotu iyes totubut – ikwa kona kerae akisitiyia eboleya ngolo alalan abu kisingarak alemun akimuj ngina alalan.

Toyeni rika atemar, ngiketak ngulu alalak ngulu esirwori ayong ikec igiranakinete ticisio ngicie, nai mere daadang. Ejok nooi akigir ngiticisio daadang angna mucuruso. Kotere ipedori aripun ngunatubuno nguna ajokak itupakini nguna igirit. Lucia, atami itiyiai iyong ejok nooi ikoni akibo i ne. Ekengitakin itorubak igiri ngakiro daadang nguna angiboro angulu itana alomanikori ka ngulu elemunio alomanikori dang. Esalakisi mono nege idio eyanakisi moi nabo apaki ngina alosio ayong akitodikin iyong epite ngolo ipedoria iyong akigiranakin ejok ngiticisio daadang.

Ekesileereunon:

Ebongunete nabo Joseph ka Lucia alokiyan angolo angiyare moi nabo angolo eyaunit Agri-TechTalk.

Itunganan ngini aboliat ewae a Joseph arae ...

Itunganan ngini aboliat ewae a Lucia arae ...

Ka itunganan ngini ikilimonokini iwon nguna eponito ka nguna itiyasi arae ...

Alakara akipup.

Ikitami ikibobokinit iyesi eemut lo.

Abolia naga ingese itiyauni AgriTechTalk International ka AgriTechTalk Africa igangakinit FARM radio international. Kijulakinae nakarimojong ka toboliae anege alotooma a Ateker FM dang ikigang; kijulanakis ka kirekodingata eemut lo.

Ngaboliastinei nguna omwon nu daadang eyakasi Farm recording, ngaboliastinei nu omwon nu daadang ka ngakec karatasia ikes ipedori iyong arukaun alotooma e website ka AgriTechTalk, torai www.agritechtalk.org.

Ipedori nabo dang arukaun alotooma USAID's Food Security and Nutrition Network. Kiwar iyong F-S-N Network kiwar nguna icamit iyong. Kori ipdori iyong tar arukaun alotooma Farm Radio International bars aware service. Ikirikokini iyong erot ngol arukaun ngaboliastinei nguna ce ka ngakaratasia nguuna ce.

Igangit ngaboliastinei nu angisilinga erai Implementer-Led Design, Evidence, Analysis and Learning (IDEAL).

Ayauni a program ngina a ngisilinga ka IDEAL erai angitunga ka American itorunito neni a lojokotau a United States kotere a kitopol ngibukui daadang anakwap (USAID). Ngatameta nguna eyakasi nabolia naga emam nyerai ngatameta a ngitunga emam nyerai nguna a gitungan ka IDEAL, USAID, kori apukan a United States.

Eemut Ngoloikamitai kiyelarai anarediyo 2 - Ngadoketa nguna esiaunak ana kigir gir ngakiro ke emanikor ka ngikitaaboi ngulu igirio.

Ekesileereunon:

Ekejaunit lokiyan ngolo ka AgriTechTalk ngolo etapit akigir ngakiro nguna itiyasi alomanikori. Erae logo ngolo ke-ekingaren aneni angulu womuon angulu etapito nguna egirio alomanikor ka ngipitesio ngulu isitiyiaere ikec ejok, tari ngiketak ngulu cicik, akingarakinia ikec atingit ngikec manikorin ejok.

Alokiyian angolo ke ekingaren ikipotu eriamunos ka Joseph, ngolo erae ekadolonokininon ngiketak aloreria, ka Lucia, eketan ngolo cici. Abu Joseph

tolimok ka kitocaik Lucia ajokis ka akigir nguna itiyiasi alomanikori. Apotu ikec kiyana ngipitesio ngulu eyiakatari ngimanikorin ngamucurusoi nguna egelegelaka ka abasi ngamucurusoi nu eyiakatari ngiboro ngulu itanito – ngiticisio ngulu isitiyiaete gisilinga kori esaa – kotere touruut ngulu eriamunio. Alokiyani alo elosio iwoni akingolikin ngipitesio ngulu ikipedoria akigir ejok ngiboro ngulu iatna alomanikor lu ka ngulu ikipedori ariamun alomanikor ejok.

Apotu Joseph ka Lucia aropar ngaren alokiyani kec. Opupokisi nai.....

Ekapolon ngolo esukutoron:

Lucia toyai. Ejok ayanyun nabo Iyong! Engolik ayong iyaunitniyong nakolongit naga ngaburuwae kon, nguna igirit iyong ngakirosia nguna etiyiasi alomanikor kon ekaru lo.

Eketaan: (Lucia)

Ejok Joseph. Eee ayaunit ayong ikec nai akabulit anierae inyalakina daadang ewapei. Etemonokin ayong akitiyiakin nguna ikilimokinit iyong ayong ngooni, atiakatiakaun ngakigira kang lokitaboi ngiomuon ngulu kitet.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ejok nooi kotere iyong Lucia. Ejwaak nguna nooi!

Alipite eyiakari iyong akuwan anageun akisitiyia ngikonikitaboi ngulu kitet?

Eketaan: (Lucia)

Atenit ayongakisiakin akigir ngina angakirosia anguna itiyiasi alomanikori kang ngina esubakina ejok!

Ekapolon ngolo esukutoron:

Eerobo! Asio nai esiakisi. Tokona, eyiakasi ngiboro ngulu gelegelae ngulu emasi iwon atamakin ikitemonokini ekonikitabo ngolo ilosi iyong akigiranakin ngakirosia nguna itiyiasi alomanikori.

Ngina ke ekingaren, Emaasi toseu epite ngolo icamitori iyong akigir ngakonikiro. Ebeit aseun epite ngolo ipedori iyong. Ngiketak ngicie epedorete akisitiyia ngimacarin kori ngiboro ngulu epedorete amisikin akitodiar ngiticisio ngulu egelegelaka. Ikwa kona epedorete akigirajin aputo ke ede'e akitodiun ede'e ke ekidikidi ngolo agielarito, kori aputo ngina iriyaniara ngiwaitin daadang akitodiyari egunia ke ekidikidi. Ngicie ketak epedorete akigirakin ibore ngini agielasi ikec.

Nabo, pa kipedorit iyong akigir ka akimorianakin nginambae, ipedori akisitiyia ngakito akilo nginambae. Ngakito inges ilosio iyong akigiranakin nginambae

angipepei idio toenyana angakanikani – ikwa kona igirakini iyong ngaomuon ewueete ka totubok apei alokiding.

Anikigielanari iyong ngiboro ngulu alalak alomaket ipedori tari akiwuanakin ngimoru ngulu cicik kori nguna apolok namot angina bore igielari iyong namot keng, idio nai kimar kigirak lokitabo koni ngolo igiri iyong ngakirosia ekaku.

Ngicie ketak isitiyiaete nginambae ngulu egelegelaka, ngakito, ngakiro ka ngimacarin dang. Edio pite ngolo iseuni iyong daadang ejok, bon bon ikitepedorite iyong akigiranakin ngiboro ngulu iitana ka ngulu agielar anamucurusoi koni. Epolo nooi topedorite iyong akisitiyia epite ngol ejok.

Nain nabo, ipedori akilocokin epite ngolo igiria iyong ka iyanyuni nabo ngaosisio ngacie alongaren. Ayanyun ecie pite kori akilocokin epite ngolo icamit iyong akigiria.

Ikwa kona tokoan, engolik ayong anakigirakoni anguna ngorok Lucia, iyiakatari iyong ngimacarin kapei ka nginambae dang.

Eketaan: (Lucia)

Kire jik. Emame ngajok ayong anakigir – nai egiri ayong ngidi macarin egiri nguna itiyiasi alomanikor daadang. Ikwa kona, aramakini ayong etorube ke ebukit akitodiar akimuj angikokoro; abeye akitodiyari agielaro angabeyei; ngikopoi akitodiyari agielaro angakile angame'e; akilimilimakin akitodiyari ngikinyom ka ngulucie dang. Ngitorubei ngul daadang iriamara ka ngiboro kotere ngemuriak ayong ikec!

Apedorit ca akigir nginambae dang iwadio.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ejwaak ngakiro ngun. Ipedori alosit ngaren isitiyiai ngimacarin ka igiri dang nginambae lokitaboi kon ngulukitet

Asio nai otubutu epite ngolo kigiret ngakirosia kon ileleba.

Inyoni paran igirit iyong lokitaboi kon ngulu ngorok?

Eketaan: (Lucia)

Igiri ayong ngiboro daadang ngulu agieluni ayong kori agielari, nooi ngiyai ka ekimari daadang ngolo angisilinga ngulu esitiyari ayong, kori ngisilinga ngiyai agielaria ayong ikec.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ejwaak ngun nooi. Epedorio iwon akisitiyia ngakiro nguna daadang asubakinia ngikoni-kitaaboi ngulu-womuon.

Eroko iwon ngisiakinia akitiyakin nugu, ejok apakari ngiboro ngulu eitana alomanikori ka ngulu alemunio alomanikori angina mucuruso. Epite ngolo epatana akitiyia nugu erae akigirakin ngulu eitana epeiwoe ekitabo; ka ngulu agielario lowae ngolocie ekitabo.

Esiakisi kotere nguna ka amucuruso angina a ngikokoroi.

Tongaa kotere iyiakaunori ngiwaitin ngiarei ngulu esegiak kotere kigirak alongaren kon. Kigirak nait lowae ngolo alokedienny kon ngiboro ngulu eitana anamucuruso kon; ka nguna etapito ngulu ilemuni kori igielarit iyong lowae ngolo aloteten.

Eketaan: (Lucia)

Ikingarakini mono kona katiak ayong epei wae ekitabo alokidingia?

Ekapolon ngolo esukutoron:

Emame neni ikoni! Kigirak ngideresio akisiakin alokidiana paka kwap angina karatasi ke ekitabo. Ekimari angideresio inges iriamara ka etiae angakiro anguna icamit iyong akigirakin anamucuruso koni.

Iyiakaunori iyong ngideresio ngiomuon angolo wae ke ekitabo... ikona.

Eketaan: (Lucia)

Oo'oh engolik ayong. Esubunete ngideresio ngipirin ngulu eteiakaunete ekitabo.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Iyokino, asio nai, esiakisi akigiranakin ngiboro ngulu daadang eitana lokitabo kon. Alosi ayong akitodianakin iyong neni emasi kigiranak ngiboro ngul angipepei natiaketa ke ekitabo.

Anakisiakinet. Kidiana ekonikitabo, kigirak apaki ngina ke ekimari angisilinga anginambae. Itiyiao sek iwon angilapio. Isiakini iyong akoni mucuruso elap ngolo ke epei, asio nai kigirak elap lo, ke ekaru, kidiana. Todepuwa epei egeri epei alokwap angolo lap – Iitani iyong neni ekaku.

Eketaan: (Lucia)

Ewa. Kidaru etiyiak ngun.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Neni ajokan Lucia. Tokona, kwap nugu, lodereth ngolo ke ekingaren, ebeit iyong kiwuaak ngiboro ngulu eitani amucurus koni. Totamunite ngisilinga daadanf ngulu isitiyiai iyong agielunia (Ngulu enyaritae ngibeyo ngulu egelegelaka) ngiwuak ngisilinga ngulu angiboro angulu ngiloconokin keyiakasi kori kemamete

anamucurusunu kon. Engolik ayong akitodiyaret ka akimuj angikokoro i kwa ebukit.

Eketaan: (Lucia)

Ee – erae ngolo angakilo i 5.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ewa, asio nai kigirak etorube ke ebukit nanok ngina ke ekingaren; ka asio egirakisi ngakilo i 5 nenikeng dang, kotere iyiakaunor ngakiro manan alongaren.

Nanok ngina etupakini, egirakisi ebei ngolo egielere epei gunia ngolo ka akimuj angikokoro i- ngolo erae 5,000/-.

Tokona nai, anak ngina angauni, kigirak ekimari ngolo angiguniyai angulu ibu iyong togielu (erae 2);

Ngina ke ekau, nanok ngina angaomuon, kigirak ekimar angisilinga angulu ibu iyong kisitiyia agielunia ekidikidi (ngulu erae 10,000/-)

Ete ayong iyiakatar iyong ngakiro nguna alalak nooi nguna etapito akitan ngikokoro i paka paka kwap akaratasi ngin. Egirakisi lugu dang.....

Eketaan: (Lucia)

Anok ngina ka ape i inges eyiakaunor etorube ngolo iwuorit akimuj angikokoro i. Anak ngina angarei erae neni eyiai ebei ngolo agielunia ayong angolo guniya. Anak ngina angauni erae ekimari angiguniyai angulu abu ayong ogielu; ka anak ngina esidion inges eyiakatar i ekimari angisilinga angulu abu ayong esitiyia agielunia imorikinitae.

Engolik ayong epite ngolo ikingarakinia akigiranakin ngakirosia nanokin asubakin ka itapatani epite ngolo siomunet.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ee cai ikingarakini nooi – ka nabo dang kicamit iyong akitodikin nguna daadang igirit iyong lotunga ke ekali kori ngikonei epataniar atupakin ka amisikin dang.

Ewa, engolik nabo ayong atemari kibu iyong togielu ngikokoro i 4 alomaket esabit ngolo alunyari a 5,000/- angina kokor. Kigirak nugu kwap ngunasek ibu iyong kigirak nguna etapito akimuj angikokoro i. Alimacar bo tokona ilosi iyong akisitiyia akitrodiyar ikokor?!

Eketaan: (Lucia)

Alosi ayong akigirakin etorube ngolo ikwaniyara ka ikokor.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Itiyakinete nguna ejok ka atami emae ngikimuriakini iyong nguna itodiyarito. Ani iseuni iyong ibore ngini itodiyari idio bore epol nooi aseun ibore ngini ngikimuriakini iyong!

Asio nai, toramak etorube aikokor nanok ngina ke ekingaren, idio nai, nanok ngina angarei kigirak ebei ngolo itaci iyong angina kokor, inges 5,000/-.

Eketaan: (Lucia)

Ka neni angolo angiuni, ekimari angikokoroi angulu abu ayong ogielu, ngolo erae 4. Ka nai igolokini, nanok ngina angaomuon egirakini ayong ekimari daadang angisilinga angulu abu ayong ogielunia ngikokoroi, inges 20,000/-.

Atakania atemari esubakina ngakiro nguna egiri ayong akilo nguna ngorok nguna enyoliakina.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Eyia ngicie boro ngulu igielunit iyong kiyatakina akigirakinia?

Eketaan: (Lucia)

Mam, eurito robo ngika kokoroi ngabeyei nguna alalak – nooi nginapei agielunia ayong ngikokoroi ngicie!

Ekapolon ngolo esukutoron:

Inges atemar erae ngulu ngulu alemanikor. Ani engolekini ngikitaboi kon ngulu ngorok, engolik ayong atemar igirit ngabeyei daadang angikoni kokoroi, ka ekimari anguna kibu iyong togiela ka angiyai ibunio iyong togielaria ikec. Ejwaak nguna ibu iyong kitiyia nooi.

Emaasi nai nugu kigirakinae lowae ngolocie ngolo ekitaabo, kwap neni angulu elunitae alomanikori.

Eketaan: (Lucia)

Alosi ayong atiakutiakuun ewae lo torau nganokin ngaomuon.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Iyookino. Anok ngina ke ekingaren ngiticisio, kori kigirak ngiboro ngulu iriamuni anamucuruso; ka ngolo angiarei ebei ngolo igielaria iyong anginibore; ngolo angiuni ekimar angiboro angulu igielarit iyong; ka ngolo angiomuon ekimar daadang angisilinga angulu ibunio iyong togielaria ngiboro ngul daadang.

Asio nai emorikisi ekimar angabeyei daadang nguna ariamuna...

Eketaan: (Lucia)

Ewa. Alosabit angolo ke ekingaren apotu ngakakokoroi touruata ngabeyei 7 ka abu ayong ogiela daadang a 500/- angina beeye alomaket ka abu oriamu 3,500/- anenikec.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Inges atemar, ananok angina ke ekingaren ngolo angiboro angulu iriamuni iyong anamucuruso (lowae ngolo ke ekitabo ngolo iteosi ka ngolo igirit iyong ngiboro ngulu eitana), alokidiana, kigirak ibore ngini itodiyari abeye. Ani iriakini, nanok ngina angarei, kigirak ebei ngolo ka abeye. Ijala sek iyong igielarit Iyong angina beeye angislinga a 500/-. Idio nabo, nanok ngina angauni , kigirak ekimari angabeyei, inges 7, Ani iriakini, nanok ngina angaomuon,, kigirak ekimar angisilinga daadang ngulu ibu iyong toriam kirikak agielar ngabeyei ngun, ngolo erae 3,500/-.

Eketaan: (Lucia)

Egirakini ba ngakiro nguna etiyiasi elap ngolo ke epei daadang kwap nugu alore?

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ee, ejokiar nai nabo jik.

Moi nabo ngina ikiriamunor elosio iwon eyanakisi nguna etapito ngajokisia nguna ka akigir ibore daadang ngini iriamuni iyong alomanikori kon, mere ngulu igielari iyong bon. Nai tokona, apena mono engolikisi akoni micuruso nginacie, eroko esaa ngedauna...

Aso mono iyong engolekisi amucuruso kon ngina ke akidikidi. Itamakinit iyong atemar itenit iyong akiyanakin ngadoketa nguna-a?

Eketaan: (Lucia)

Ee! Elo ekakitaabo ngolo kitete ngolo ke ekidikidi. Ani esiakini... Alosi ayong akigirakin elap ngolo esiakiniata ngakiro, Elap ngolo angiarei, kidiana. Alosi ayong akisitiyia ewae ngolo alokedienny ngolo ke ekitaabo ikwa ngolo angiboro angulu eitana ka lowae ngolo aloteten torau neni angulu ariamuni ayong anamucuruso ke ekidikidi. Alosi nabo atubutubokin nganokin ngaomuomui angolowae.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ikongina.

Eketaan: (Lucia)

Agielunit ayong ngalidan ngarei nguna ngikinyom ke ekidikidi elap ngolo angiarei. Inges atemar egirakini ayong ibore nginiitodiyarit ngikinyom nanok ngina ka 1. Inges ebukit ka akidotidotokin ka akalam. Egirak nabo 1 kilo lobukit ngol.

Nanok ngina etupakini egirakini ayong ebei ngolo agielunia ayong angolo bukit anginalidasit angikinyom, inges 4,000/-. Egirak nai nabo ekimari angalidan nguna abu ogielunite, ikec 2. Ani erikakini, nanok ngina esidion, alosi akigirakin emimar angisilinga imorikinio ngulu abu ayong esitiyia agielunia ngikinyom, ikec 8,000/-.

Kwap nugu egirakini ayong eboleya ngolo agielunit ayong elap ngolo angiuni. Ngapedorit ayong atamun atema atia ai eboleya ngol nai abu ayong esitiyia ngisilinga ngulu adolito 30,000/-.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Mame neni ikoni. Kigirak ngakitodiyareta, ka ngisilinga ngulu ibu iyong kisitiyia nanok ngina esidion. Ipedori aesikin anak ngina angarei k angina angauni emame ibore igirakina kicamit.

Eketaan: (Lucia)

Ewa, ekamacar ngolo esitiyiai ayong akitodiyaria eboleya lo – atoto ka akai anganyia – igirak nai ngisilinga ngulu abu ayong otacia agielunia, ikec 30,000/-.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Eerobo ejok jik ikongina. Emamukaun ibore ngini igirakini iyong lowae ngolo angulu iriamunit iyong alokidikidi tokona, ani erae eroko iyong ngelemuna.

Ilakara kona akigirakin ngakiro nguna angakinei ka ngidias lokitaboi ngulu kitet ngulu yarei iyong bon-a?

Eketaan: (Lucia)

Ee alakara ayong ka apedori!

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ejok nooi. Iyiakaunor iyong tokona aosou ngina kigiret ka asubanakinia ngakirosia lokitaboi ngulu egelegelaka. Totamunite, apei epei kitabo angina mucuruso kon, ngulu iitana ka ngulu iriamuni iyong etiakak.

Nugu ikec ikicamakinete iyong akisikwaan ngulu ibu iyong kisitiyia ka ngulu ibu toriamu anamucuruso koni alokokoroi, ngakinei, ekidikidi ka amana angidias.

Alongaren, ipedori akiitan akyatakin ngacie kirosia tooma lokitaaboi kon, ikwa kona neni igielunia iyong ngulu eitana; ebei ngolo angina-lidasit angikinyom; epite ngolo iyekinia ngikinyom; tari nguna etapito eyiakae angakirusio. Nai mono tokona ejok kikimiek ngakiro epatak. Nai-aa eroko iyong itamunit akigirakin ngiticisio daadanga-a.

Eketaan: (Lucia)

Joseph, arai na apaki ngina engarakinan nooi. Ngapedori ayong akidar alimokin lokilekang. Ka atami etodikini tari nakatokang dang. Epedorete nugu akingarakin inges ka lokile keng alomanikori kec.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ekengitakini tokora ngakiro nu. Erai aosou ngina emaasi angoloketan toyiakaunor. Oyanyunos nabo Lucia acie kolongit.

Ekesileereunon:

Alokiyan angolo ebunit elosete Joseph ka Lucia akingolikin ngicie boro ngulu iitana ka ngulu ariamunio, ka nabo ngiticisio ngulu emorio alomanikori.

Elosete nabo akingolikin ekimari daadang angolo sabit ka angolo-lap ka anukiro ikilimokinete iwon ngikimarisia lu aneni angulu iitana ka ngulu eriamunio alotooma eyok manikori.

Itunganan ngini aboliat ewae a Joseph arae ...

Itunganan ngini aboliat ewae a Lucia arae ...

Ka itunganan ngini ikilimonokini iwon nguna eponito ka nguna itiyiasi arae ...

Alakara akipup.

Ikitami ikibobokinit iyese eemut lo.

Abolia naga ingese itiyauni AgriTechTalk International ka AgriTechTalk Africa igangakinit FARM radio international. Kijulakinae nakarimojong ka toboliae anege alotooma a Ateker FM dang ikigang; kijulanakis ka kirekodingata eemut lo.

Ngaboliaseinei nguna omwon nu daadang eyakasi Farm recording, ngaboliaseinei nu omwon nu daadang ka ngakec karatasia ikes ipedori iyong arukaun alotooma e website ka AgriTechTalk, torai www.agritechtalk.org.

Ipedori nabo dang arukaun alotooma USAID's Food Security and Nutrition Network. Kiwar iyong F-S-N Network kiwar nguna icamit iyong. Kori ipdori iyong

tar arukaun alotooma Farm Radio International bars aware service. Ikirikokini iyong erot ngol arukaun ngaboliaseinei nguna ce ka ngakaratasia nguuna ce.

Igangit ngaboliaseinei nu angisilinga erai Implementer-Led Design, Evidence, Analysis and Learning (IDEAL).

Ayauni a program ngina a ngisilinga ka IDEAL erai angitunga ka American itorunito neni a lojokotau a United States kotere a kitopol ngibukui daadang anakwap (USAID). Ngatameta nguna eyakasi nabolia naga emam nyerai ngatameta a ngitunga emam nyerai nguna a gitungan ka IDEAL, USAID, kori apukan a United States.

Eemut Ngoloikamitai kiyelarai anarediyo 3 - Akisileereun ngatameta nguna igirere ngikitaaboi ke emanikor.

Ekesileereunon:

Ekejaunit lokiyan ngolo ka AgriTechTalk ngolo etapit akigir ngakiro nguna itiyiasi alomanikori. Erae lo ekiyani ngolo angiuni alotoma ngiolmuon. Alokiyan angolo ngoon aponi iwon kingolikinae ajokis ngina ka akigir nguna itiyiasi alomanikor ka ngiboro ngulu egelelaka ikwa ngulu itana ka ngulu elunio alomanikor ka ngipitesio ngulu epaka ngulu kigiret ikec.

Alokiyan alo elosio iwon akingolikin:

Ngina ke ekingaren, epite ngolo kigirakinet ngulu ariamun anamucurusonu ileleba.

Ani irikakinio ngun oloto nai engolikisi epite ngolo ikiwakinia etic neni angulu itana anamucuruso.

Ani ekau, elosio nai engolikisi epite ngolo etingitere ngulu itana ngulu emorito ngamucuruso nguna egelelaka.

Kikicamit akitiya nu earauni nabo emorikinos kaapei ka Joseph, ngolo edolonokini ngiketak aloreria, ka Lucia ngina erae akitan ngina esiakinan.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ejok Lucia-a. Ejok nooi ayanyun iyong nabo.

Icamit alimokin isua epite ngolo ilosio iyong ngaren ka akigir ngakirosia nguna alomanikor koni-a? Engolikino nguna igirit iyong, etakani ebi ipedorit iyong akigiranakin nguna daadang itiyiasi alomanikor kon.

Eketaan: (Lucia)

Ejok nooi Joseph. Ee atami apedori. Ekatanakini ayong akigiranakin abonguni alomaket kori ani abonguni alomanikor. Ikongin apedorit ayong atumuni daadang, pa icoit epatana akimuriakin kelalak nguna itiyiasi.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ayeni ayong atemar ibala iyong. Etionunui aliyar kotere alalau ke etic.

Eketaan: (Lucia)

Aroko ayong esitiyiai angolokitabo kotere anginamucuruso ikwa nginapei ikilimokinitor iyong ayong. Angolo kitabo ayiakatar ayong angolo wae ngulu iitana ka ngulu alemuni epei wae; esitiyiae ewae ngolo alokediany akigiranakin ngulu iitana ka ewae ngolo ateten ngulu eriamun kori eriamun anamucuruso; ka atiakatiakai angolo lap.

Ka eyiakae ke ekaru egiranakini nabo ngiboro ngicie ngulu kitet ka ayei ayong atamatamae ngakitodiyarete nguna angiboro alu, kotere ani engolikini otamuni ibore ngini apolokinit. Lokile kang ka ngikadwe ikec ekengaranakinete ayong atamun ngicie boreborei ka ngatameta.

Nakatokang dang ka ngakapalon dang ikec esiakis akigir ngakiro ngun ka isikwano isua nguna ikigirit kotere ikyanyun aneni anginicie. Engaranakini ayong ikec akisiakin.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Eh ejwaak ngun nooi. Alakara ayong ani erae ingaranakinosi iyes.

Iyiakaununori iyong ngadi tiokisio kori nguna ikisipiyorito iyong akigir nguna itiyiasi alomanikori-a?

Eketaan: (Lucia)

Ewa, Atamatamae ayong epite ngolo kigirakinet ebei angabeyei anguna ariamununui ayong alokokoroi kang nai ngegielara, anerae aponi isua tonyamae..... Ikwa kona, esabit lo aponi toriamunae ngabeyei 10. Aponi nai tonyamae ngaomuon ka togielarae ngakanikapei a 500/- angina beeye.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Nguna acamit ayong akiyanun - ikec ngun, epite ngolo kigirakinet *daadang* ngulu ikriamuni anamucurusoi yok.

Karae nginyamit iyong ngabeyei nguna-omuon ngun alore, kigielunit iyong ngabeyei aneni aice-tunganan. Ikwaaniara ka, iyong akitare ekidikidi idio totiaka

edio kingadak kotere akinyam ekau. Inges nai atemar emaasi kigirak daadang ngulu iriamuni iyong alomanikor kon, mere ngulu igielari bon.

Eketaan: (Lucia)

Akiwuakin ebei angulu ikileminu daadang inges ebi ngepatana atamakini ayong.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ani iwuanakini iyong ngibeyo lobo koni, kikatak amunikin ayanyun atemar erae ngulu ke ebei angolo iriyaniyara kka ebei anguluice, pa kicoik iyong ipedori aridanakin ekec bei kori asabakin ebeiangulu ilem anamucuruso koni, inges nai igurokini ngakiro nguna igiri iyong nguna ke emanikor kon. Ebei inges epedori ayiakaun alopite angolo angiboro angulu ikwaan ka ngulu ilem iyong kori igiela. Kori ebei angulu ilem iyong egielar alomaket.

Nabo ani ikingolikini ngakoni beyei. Emasi kigirak ebei angina beeye angina inyami iyong erae epei bei ikwa nguna igielari iyong.

Ipedori nabo akiyatakin ibore ngini itodiyarit ibore ngin kigielarit, kinyamit, kingadakinit kori kipotorit, kotere ipedori akisikwaan etiae kec manan alongaren.

Anakiro angabeyei kon, kigirak akitodiyaret ngina angabeyei, kigirak ebei ngolo igielaria iyong angina beeye; kimorik nai ekimar angabeyei; ka ani irikakini kigirak ekimar angisilinga angulu ibu iyong togiela. Kikok nenipei ngabeyei nguncie dang nguna ibu iyong tonyam kwap keng.

Eketaan: (Lucia)

Ekepiyonori ayong akimorianakin ngakimareta ngun.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ngimitak erae kiriam ngadi tiokisio anakimorianakin ngakimareta ngun erae kikipiyorito iyong. Ikwa kona, kikipiyorit iyong akimorikin ngisilinga daadang ngulu angabeyei anguna womuon nguna ibu iyong tonyam, kiwaru kipedori ariamun idio tunganan alokal, ekapolon ke ebuku, ekapolon ka akitare ngolo ebuene ayanyun ngiketak kori edio kapolon ke a gurup angolo idolidolere akidiat ngisilinga ikingarak iyong. Ngicam akipiyorit iyong akimar ikilemari anakigir ngakirosia nguna itiyiasi alomanikor kon, tarae bo itiyiakin tari pa kimari daadang, ipedori iyong akisikwaan nguna itiyiasi ka nguna eyaunete ikec.

Eketaan: (Lucia)

Anibo kemunaiyar ngulu ilemunit alomanikor ka ngegielari? Ikwa kona, ngabeyei nguna alalak nguna enyamio isua erae nguna ebwangabwangasi.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ipedori akigirakun nguna dang, anierae amaasi togielu aiwacie karae ngiyakatari ikec.

Ngimuriak atemari emaasi akigirakin tari ngadi kile, ngidias kori ekidikidi ngolo enyamio kori ipotorio. Ka daadang ngulu ingadakinit iyong lodula koni.

Eketaan: (Lucia)

Ekatakini ayong atamun!

Ekapolon ngolo esukutoron:

Asio nai eyanakisi nguna etapito ngisilinga ngulu isitiyanari iyong ngulu ke etic.

Eketaan: (Lucia)

Ejok, atacit ayong nakone kang ngisilinga 5,000 akingarakinia ayong akitemonokin ekamanikori kotere adupakin apei kolongit. Abu ayong egirak na ikwa ipei bore ngini eitana alomanikori. Nai arae ekatic pa abu ayong omitak akigirakin.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Nai, kipedori iyong iyong ariamun ngisilinga kotere akitiyia icie bore, emaasi kiyatak idiobore ebei ke ekoni saa.

Ikwa kona ngina sek ibakari iyong idonyi ngilowi angaberu. Inges atemar esaa ngolo iyiakar iyong lomanikor amaasi todonyi ngilowi angaberu ngulu angacirin.

Eketaan: (Lucia)

Eee erae kire! Epol eka saa neni erae nooi mereca-a?

Ekapolon ngolo esukutoron:

Epol caai nooi. Nai anipakiyeni iyong emacar ngolo kiwuakina akitodiyar ekoni saa, ipedori akigirakin ngisae ngulu iyaanari iyong itiyiai angina mucuruso. Alongaren, ipedori akiwuakin ebei ke ekonitic, anguna epedoria naga akitanyun iyong apolou ka eyiakae angamucuruso koni. Ayenut ngua eyanarete ngisae ngulu alalak inges erae ipei bore ngini ajokan nooi.

Eyenita ibore ngini apolon nooi Lucia. Ibore itana nooi erae aropari ngaren itiyiae jik jik. Pakigirakina etic ngolo ngetacac ngilapio ngulu alalak ngisiak akigir kimiek paka tolunyari akiwalaret ke ekaru – kidaru paka akiwalaret nginacie. Ikwa ca ebei ngolo ke etic koni dang, Emasi kiwuak angolotic daadang ngolo itiyiai iyong.

Eketaan: (Lucia)

Imurianakinete ngiketak ngulucie akiyatakin ebei ke ekec ticia?

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ngiketak ngulu alalakngimuyenene akiwuakin ebei ke ekec tic, kori etic ngolo ngetacio alokalia kec. Igirakaninete etic ngolo etacete bon. Erae akece camit bon toropasi ikec ikonginapei.

Acie kingiset ngicie ketak ingitasi epite ngolo kigiret ngiboro ngulu itana alomanikori ka ngulu eriamunio alomanikori erae kemorito ngamucurusoi nguna egelelaka.

Ikwa kona keyiakatar eketanu emanikor ke ekidikidi ka ngolo angimomua, epedorete akitac itunganan ngisilinga akitaria emanikori. Ka epedori arakau ngimanikorin daadang.

Eketaan: (Lucia)

Etakani ebi ngepatana ekimar ngolo akigirakin.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Elo epite ngolo kigirakinete. Akigirakin ekimar lo ecamit akigirakin atipei nai emasi iyong totiak anirae erae nugu ngamucurusoi ngarei. Enege, emasi ayanyun etiaye ke apaki angina ayaitae akita angolo manikori.

Acie paki iriyianiyara ngimanikorin ka eyait apaki ngina iriyian akitaaria, inges atemar etiakio etiaye ka atacio iriyian, Nai aciepaki, epedori emanikori angimomua apolou akilo ngolo ke ekidikidi, erauni ayanyun epite ngolo tiaket ekec bei.

Aa Lucia iyiakatar i yong ngisilinga ngulu isitiyara emorito ngamucurusoi-a?

Eketaan: (Lucia)

Eyiakaterere isua ekisitiyare ngolo angisilinga awuaa awuas a ngikokoro ka amana angidias – abu yaa ngisilinga elipu 100.000/- ekaru ngolo alunyar.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Inges atemar ipedori akitiak ngisilinga ngul ngarwa ngarei kiding ngikoni kokoro ka amucuruso ngina angidias – inges atemar, ngalipio 50,000 angina mucuruso. Nginambae koni ngemasi torae jik ngulu iriyian, atamakinete ngina ajokan mame neni ikoni.

Eketaan: (Lucia)

Amisiik ayong.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Tokona, eyani iwon daadang nguna etapito ngiboro ngulu iitana alomanikori ka ngulu elemunio alomanikori. Totamunite atemari nugu daadang igirio kotere akimorikinia alongaren ngisilinga ngulu apomi kisitiyiarae agielia ngulu eitana idio kisikwanere ngulu ibu iyong toriamu igielari ngulu ibu toriamu alomanikori anapakio. Akitiyia nugu inges iitani ngisilonga daadang ngulu ibu iyong kisitiyia ebei angulu eitana alotoma apaki daadang, ka naga iitani adio kimorianakino ka akimaranar.

Eketaan: (Lucia)

Ejok nooi akakidunyet aneni. Epedori akingarakin ayong. Apedori ayong akingarakin inges alowaiting angulucie angulu ka akigir nguna itiyiasi alomanikor.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Okoe Kiosiori, Lucia. Iyeni kotere iyong akigir ka akingad ngakirosia ke emanikori kon angolo lap, ipedori akisikwaan ngulu eitana anamucuruso ka ngulu ibu toriamu angolo-lap ka alokaru daadang, ka ngulu ke elap angolopei angolo ngikaru daadang. Kori ipedori tari akisikwaan angolo kar. Nai totamunite, epataniari erae kimorianak ngirwa daadang, kakilo akingad daadang paka nasalunet ke ekaru. Ipedori tari atubun akimorianakin angolo sabit - -Emasi toseu ibore ngini iyiyiakini ejok aneni kon.

Epedori akimorianakin akipiyorit iyong. Nai totami atemar ngemaasi iyong tojongo akigir erae ketingiyara ekonikidunyet akingarakin iyong ka ngipedori akimorianakin, ngakiro nguna etapito ekonimanikori ikec erubakinete ikingarakinete iyong jik.

Eketaan: (Lucia)

Ayiakatar ayong apae anatukot angina idolidoli akingad ngisilinga inges ekengaranakini. Erae nabo ibore yeni ngini apolon nooi Joseph – eyiakatari nabo eyiakatar asimuni ngina eyiakatari akemorianakinan tokona. Nakokang abu eketodik ayong epite ngolo kisitiyiaet akimorianakinia ekimar ngolo apolon.

Egirak ayong ebei angina bore eitana ka abu ogiela angolo lap, neni aesikinit ayong alokwap.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ejok nooi. Eyiai iyong lowae ngolo ajokan tokona! Anasalunet jke ekaru, emaasi iyong kimorianak ngikimarisia angolo lap kotere iyanyuni ekimar daadang alotooma ekaru.

Ipedori akisikwaan ekimar angolo lap eroko ekaru ngesaluna. Ipedori ayanyun animucuruso abu totwaniya ka ani abu yau idibore nooi alotoma ngilapio ngulu egelegelaka; ngiboro alu ationo ebei; anumucuruso apoti yaut epoida ngolo alalan ka ngunacie dang.

Eyiakasi ngipitesio ngulu egelegelaka akisikwania ka akisitiyia ngakonikiro angolo-lap ka angolo karu. Nugu ikec dang etapito nguna ka atwaniyar ka ariamun epoida, akisitiyia ibore ngini enyaritae akimorikino angisilinga a daadang angulu isitiyaiya iyong ka alemari aneni angulu iriam iyong anamucuruso koni, nugu ikitanyunete iyong epite ngolo elosio akoni mucuruso.

Eketaan: (Lucia)

Etakani nabo ngun ebi ebob nooi. Ikitatamikini mono kona ayong dang nguu-a?

Ekapolon ngolo esukutoron:

Elosio iwon akitap nguna angiboro angulu eriamunio daadang anamucuruso ikibonguni moo. Oyanyunos Lucia.

Eketaan: (Lucia)

Ikiyanyun Joseph. Alakara!

Ekesileereunon:

Ipupi sek iyong ekiyani ngolo angiuni alotoma ngiomuon ngolo etapit akigir ngina angiticisio angulu itiyiasi alomanikorin ngina ebunit anarionget ka AgriTechTalk.

Ikwa nginapei alimunio Joseph, alokiyan angolo moo elosete inges ka Lucia akitap, nguna ke ekimare ngisilinga daadang ngulu eriamunio anamucuruso.

Itunganan ngini aboliat ewae a Joseph arae...

Itunganan ngini aboliat ewae a Lucia arae...

Ka itunganan ngini ikilimonokini iwon nguna eponito ka nguna itiyiasi erae...

Alakara akipup.

Ikitami ikibobokinit iyesi eemut lo.

Abolia naga ingese itiyauni AgriTechTalk International ka AgriTechTalk Africa igangakinit FARM radio international. Kijulakinae nakarimojong ka toboliae anege alotooma a Ateker FM dang ikigang; kijulanakis ka kirekodingata eemut lo.

Ngaboliasinei nguna omwon nu daadang eyakasi Farm recording, ngaboliasinei nu omwon nu daadang ka ngakec karatasia ikes ipedori iyong arukaun alotooma e website ka AgriTechTalk, torai www.agritechtalk.org.

Ipedori nabo dang arukaun alotooma USAID's Food Security and Nutrition Network. Kiwar iyong F-S-N Network kiwar nguna icamit iyong. Kori ipdori iyong tar arukaun alotooma Farm Radio International bars aware service. Ikirikokini iyong erot ngol arukaun ngaboliasinei nguna ce ka ngakaratasia nguuna ce.

Igangit ngaboliasinei nu angisilinga erai Implementer-Led Design, Evidence, Analysis and Learning (IDEAL).

Ayauni a program ngina a ngisilinga ka IDEAL erai angitunga ka American itorunito neni a lojokotau a United States kotere a kitopol ngibukui daadang anakwap (USAID). Ngatameta nguna eyakasi nabolia naga emam nyerai ngatameta a ngitunga emam nyerai nguna a gitungan ka IDEAL, USAID, kori apukan a United States.

Eemut Ngoloikamitai kiyelarai anarediyo 4– Kisiriyani ibore ngini ilemununui iyong ka ngiini iwuanakini iyong kotere iyanyuni epoida ka eakara.

Ekesileereunon:

Ekejauni lokiyan ngolo ka AgriTechTalk ngolo etapit ngakiro nguna ka akigir nguna itiyiasi alomanikor. Erae logo ekiyan ngolo ke ekau alotoma ngiomuon. Adio paki daadang elosete Joseph ekemanimanan ngiketak ka Lucia aponare akiruk kai won, ngina erae aketan ngina cici ngina ebunit alo subcounty angolo a Katik-ekile. Elosi inges alimokin iwon epite ngolo elosio inges ngaren anakigir ngakirosia nguna itiyiasi alomanikori keng ka nguna ayanyu inges. Anabolia agina alunyar apotu Joseph ka Lucia apotu kiyana nguna atapito ngajokisia daadang nguna ka akigir ka akingada ngakiro nguna itiyiasi alomanikor nooi aloboro angulu iitana ka ngulu eriamuni anamucurusoi alomanikori; aluboro ngulu iitana ka alu ngulu elemunitae alomanikori ngulu ebeit kigirakinae; ka nabo alupitesio igirakinere lokitaboi. Alokian angolo ka akolongit ana, Elosi Joseph akitodikin Lucia epite ngolo kisikwanet ngulu eitana ka ngulu alemunio alomanikori kotere ariamunia ekimar.

Ikec daadang ngulu yarei ikec ikidarito iwon akijilikin iwon alotoma ekiyan ngolo ke ekau lo.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Lucia, ejok nooi ayanyun iyong nabo nakolongit na. Elosi akigir ikwaai?

Eketaan: (Lucia)

Alakara Joseph. Ayiakaunori ayong atitinyu ka ayenut nooi akigir nguna itiyiasi alomanikori kang tokona ejok. Iburakinit ngitunga ngulu ke eka kal ayanyun epite ngolo kisikwanet ngulu iitana ka ngulu alemunio alomanikor ka ikiyia isua tokona akimorianakin etiaye angolo-lap angina mucuruso alomanikori.

Ayiatari ayong ekitabon ngolo ka angina mucurusi inges atemari epatana nooi akisikwanikin ngulu eitana ka ngulu aponi tolemunai anamucuruso anguna egelelaka angun.

Atami ayong ebi ca ngamucuruso ka daadang itiyiaunito ngid silinga, nait ngayianakanar ca....

Ekapolon ngolo esukutoron:

Acamit ayong akitodikin iyong epite ngolo ipedoria ayanyun ngulu iriamu iyong. Ikisingarakini iyong. Ngakimorianakineta iktodikinete iyong ekipoidae ka amucuruso. Epoida logo inges eriamunio erae kilema iyong ngulu ibu iyong kisitiyia aneni angulu ibu iyong toriam anamucuruso (ikec, ngulu eitana) alokimari angolo ibu iyong toriamunite.

Eketaan: (Lucia)

Inges erae ngulu ariamun mere-a?

Ekapolon ngolo esukutoron:

Iyookino. Ngulu iriam iyong ikec ikwaniyara ka ngulu ibu iyong togielarite tolema ngulu isitiyanari iyong.

Kelalak ngulu iriamunit iyong anamucuruso koni akilo ngulu isitiyiarit iyong lobo ro ngulu eitana inges atemar iriam iyong epoida. Nai kelalak ngulu isitiyiarit iyong tokidioko ngulu iriamunit iyong, kitwaniya iyong kori ketubo amucuruso.

Ngipoidai ikec imarunuyo angolo karu. Naga inges inges epedori akingarakin iyong akisikwaan epone ngolo elosionoto ngakonimucuruso angolo karu.

Eketaan: (Lucia)

Inges atemari ayiakaunori ayong ngakaratasia nguna alalak akimorianakin anasalunet angolo karu-a?

Ekapolon ngolo esukutoron:

Akingiset ngina ajokan Lucia. Anisek kigiri iyong ngakiro nugu jwijwi ikipatanikini iyong. Iyiakaunori iyong ngakiro daadang nguna iitanit iyong lokitaboi koni.

Ariamun ekonipoida ngolo ke ekaru emaasi iyong kimorik ekimar angolo-lap.

Ekonginapei ka ngulu iitana alomanikori dang, emaasi kimorik ekec kimari daang toyanyu etiaye ekaru daadang.

Ani irirkakini nai, olemasi ekimari angulu eitana daadang aneni angulu aponi toriamunai alokaru. Ikinakini nai naga etiaye ke epoida angolo iriamu iyong.

Eketaan: (Lucia)

Anu itiyiakin erae pa kayiakatari ayong ngakiro daadang nguna ke epei karu?

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ipedori ariamun ekimar ke ekoni poida tari pa kiyiakatari ngakiro ke elaru daadang, anguna ipedoria ayanyun etiaye anginamucuruso alolapio angulu igiria, nai ejok ayiakar ekaru daadang, nooi kotere ngikinyon angina erakatar ngulu epoloete angina kiwalaret ke ekaru. Ipedori akitiyia nugu manan angina eppoloto ngakirosia alomanikor kon.

Eketaan: (Lucia)

Ani bo kotere ngikokoroi kang?

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ka ngamucuruso nguna angibaren kori angitiang angulu cicik, ipedori akimorinanakin ngulu iriamu iyong alotoma ngilapio 3, kori alotoma ngilapio 6 ikwapei ngerakatari ngulu angakiwalanareta ke ekaru.

Ka totamunite ebe, tari keyiakasi ngakimorinakineta nguna alalak, ipedori akikatakin ariamun akingarakino anakonei ka ekale- kori eketiyan ngolo edolonokini ngiketak ikwa ayong. Ekengarakini kona akimorikin nguna iyiakatar iyong anakiro Lucia-a?

Eketaan: (Lucia)

Ee, etakanete ngun ebi ejwaak.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ewa. Akisiakin alokidiana, elosio iwon akimorikin ngisilinga daadang ngulu angiboro angulu eitana ka ngulu aponi toriamunae angolo lap, angina mucuruso. Egirakisi nakaratas ngina egelana, kotere ngikibucak abongokin akimarakin. Kori, ocietanasi ikimorianakini, kotere oyenete atemar emarakin ikec.....

Asio nai esiakisi ka ngiboro ngulu angikokoroi kon, 30,000; 15,000; 20,000....

Ewa, asio nai erikakin iwon akimorianakin ngiboro daadang ngulu eitana ka ngulu ariamunio tokona. Eyiakatar iyong ekimari ngolo ke elipi 130,000 ngolo angiboro angulu eitana ka elipu 215,000 ngulu iriamuni iyong anamucuruso angikokoro kon. Ngulu iriamuni iyong anamucuruso elalk akilo ngulu isitiyiat iyong inges atemar iriamunit iyong epoida, ikwa ngina pei sek itamakinitor iyong. Ejok na nooi anierae ngamucuruso nguna alalak ngeriamunuyete epoida.

Etiaye daadang ngolo iriamunit iyong erae 215,000 tolema 130,000...

Iriamuni elipu 85,000.

Eketaan: (Lucia)

Erae ngol eyemut ngolo ajokan nooi ka ngakiro nguna apolok!

Ekapolon ngolo esukutoron:

Tari kerae ngiyemuto ngulu ajokak, karae totwaniyarite dang, erae ngun ngakiro nguna ajokak ayenut. Kimorik iyong ngulu iriamunit iyong idio toriamu atemar emame ngeriamunit amucuruso epoida ilosi nabo toyany ngakiro nguna igirit iyong kotere toyanyu atemar inyoni kebu yau atwaniyaret.

Ikwa kona epedori eketan ariamun epoida anamucuruso ka-apei nai totwaniya ngulu alalak aneni angolocie. Epedori ayanyun alokitaboi keng nguna apotu yaut atwaniyar ngin.

Epedori araun ngun alolapio angicie angulu ayaiakar inges ngulu eitana ngulu alalak, ikwa kona, akiitan agielun ngicie kinyom erae ketwakiyarito adupakin nabo. Eyauni naga atwaniyar ngina apolo nooi alotoma ekaru daadang.

Erauni kerae ngulu ariamunitae akidioko kotere amamukau akiru anakiwalaret ekaru.

Ngakijulanakineta nugu erae nguna eyiakaunun, nai eyaikaunun agiela ngina epedori eketan akinyipun erae ketamaki ejok nguna etapito etingitene ngolo ajokan ka ngipitesio. Erae naga erae nooi kebeit akimor ngakiro kon ka ngulucie ketak, kotere ipedori ayanyun ka tomora ngaosisio alokiding ngatukon angiketak.

Eketaan: (Lucia)

Ejwaak nabo nu nooi Jospeh. Asir ayong esiak akimor ngaosisio nguna kitet nu ka ngikidunyet kang ka ngitunga ke ekal ka abu oriamu atemar, anakimor ngakiro, ikipedori ayanyun aneni angulucie.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Ejok, ka icie bore nabo yen. Akingad ngakiro ke ekonimanikor, angolo karu, inges ikitepedori iyong akisikwaan ngulu eitana ka ngulu ibu iyong toriam angolo karu. Epedori na ajokis erae kigeik iyong akisitiyia ecie kabila ka akitare ikwa ngina ikingarakinia iyong ayanyun nguna eyauni ekabila ngol namucuruso, erae rika nai kemamete ngacie nguna etakanikinete ikwa alelekin kori aonite, kori ekilocokine ngolo apolon nooi alobei.

Eketaan: (Lucia)

Tolimokinae mono Iyong ayong akitodiyaret

Ekapolon ngolo esukutoron:

Eerobo. Epei karu elosi ebei ke ekonitic akiyatakin anierae ilosi iyong moi akisiakin akidup ngikonikinyom angideresio, anierae ilosi iyong akitac ngitunga akingarakin iyong akidup ikec. Nai ngisilinga ngulu isitiyari agielia ngikinyom ekidiokiata, anierae akidup angideresio emame ngicanicani ngikinyom ikwa ayere ngikinyom. Ani nabo alokaru angolopei kiyatakin ngulu ilemuni iyong, anguna ka alemun akimuj ngina iyatakina, inges atemar ebei akidup angideresio inges ejok nooi namucuruso, erae keyiakas nguna cie dang ikwa ngipitesio angakirusio, etiaye ke eboleya ka ngulucie dang, ikec ikwaniara.

Elalak ngakirosia nguna etapit akitare, ikwa pei iyenia iyong Lucia, ikwa eyiakae angakirusio, ani ijuluni ngakiro nguna ke emanikori kon totamak ejok ngiboro daadang ngulu itamakinit iyong atemar ayaunito ngadi namucuruso koni.

Ani kiyiakatar adio takanunet ipedori akigirakin kwap. Kori anikilocok ekitae kon, kori kigielu ekabila angikinyom ecie. Ngadi kiro nguna ikote nege ikec ikingarakinete edoli iyong ayeun ngayeta nguna a amanan.

Kimiek mono ekengit ayong iyong Lucia, Alipite itamakinitori iyong atemari ikingarakinete iyong ngakiro ke emanikori koni maman?

Eketaan: (Lucia)

Apedori ayong ayanyun etiaye ke esaa angolo ayanari ayong alomanikori kang etiyae erae kegiri ayong jwujw, tari pa kewuak ebei. Na inges ekesingarakini ayong ayong ayanyun animucuruso kang elosi ejok alotoma ngulu iitana.

Ayanyuni nabo ayong erae kelosi akamucuruso ngaren ngina angikokoro i kori angakinei, mere anguna bon angiboro angulu agielar nai ebei angabeyei ka ngakile nguna ikimuji alokal. Acamit ayong akisiakin atalanar akimiet manan, inges atemar alosi ayong ayanyun kipoidai.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Lucia, engolik ayong atemar eyiakatari iyong ngayeta nguna amanan ka epol nooi ka itodiunit atemar itenit iyong anguna ka akigir nguna itiyiasi alomanikor kon.

Ibala iyong isubi iyong ngilowi ngulu angacirin ngulu angaberu. Ipedori akisitiyia aosou ngina iriamu iyong anakigir ngakirosia nguna alomanikor akigiria nguna ka amucuruso angilowi.

Eketaan: (Lucia)

Kirea? Ikwai?

Ekapolon ngolo esukutoron:

Emaasi iyong totamak ejok nguna etapito ngulu iitana ka ngulu eriamunio nai ipedori akisitiyia epite ngolopei igiritere ngikitabo lu inges itapatani ekigire angikitabo angulucie.

Ngiketak ngulu alalak eyiakatar ngamucuruso nguna egelegelaka alomanikorin kec, ka ngakece-osisio ikec isitiyiao anamucuruso anu.

Eketaan: (Lucia)

Pa angayangayat ekatakini ayong Joseph! Alakara nooi anguna angakitatameta.

Ekapolon ngolo esukutoron:

Arae aka-lakara Lucia. Ka totamunite nu, kiyiakatar adiokingiset edio ketiyan ngolo emanimanan ngiketak inges epedori akingarakin iyong.

Ekeseleereunon:

Ipupi iyong ekiyan oaka tokona ngolo angiomuon ngolo etapit akigir ngakirosia nguna itiyiasi alomanikorin ngolo eyaunit neni yok AgriTeckTalk.

Atami ikingarakis ikec iwon. Neni ajokan anakigir ka akisitiyia nguna itiyiasi alomanikorin kus!

Itunganan ngini aboliat ewae a Joseph arae ...

Itunganan ngini aboliat ewae a Lucia arae ...

Ka itunganan ngini ikilimonokini iwon nguna eponito ka nguna itiyiasi erae ...

Alakara akipup.

Ikitami ikibobokinit iyese eemut lo.

Abolia naga ingese itiyauni AgriTechTalk International ka AgriTechTalk Africa igangakinit FARM radio international. Kijulakinae nakarimojong ka toboliae anege alotooma a Ateker FM dang ikigang; kijulanakis ka kirekodingata eemut lo.

Ngaboliaseinei nguna omwon nu daadang eyakasi Farm recording, ngaboliaseinei nu omwon nu daadang ka ngakec karatasia ikes ipedori iyong arukaun alotooma e website ka AgriTechTalk, torai www.agritechtalk.org.

Ipedori nabo dang arukaun alotooma USAID's Food Security and Nutrition Network. Kiwar iyong F-S-N Network kiwar nguna icamit iyong. Kori ipdori iyong tar arukaun alotooma Farm Radio International bars aware service. Ikirikokini iyong erot ngol arukaun ngaboliaseinei nguna ce ka ngakaratasia nguuna ce.

Igangit ngaboliaseinei nu angisilinga erai Implementer-Led Design, Evidence, Analysis and Learning (IDEAL).

Ayauni a program ngina a ngisilinga ka IDEAL erai angitunga ka American itorunito neni a lojokotau a United States kotere a kitopol ngibukui daadang anakwap (USAID). Ngatameta nguna eyakasi nabolia naga emam nyerai ngatameta a ngitunga emam nyerai nguna a gitungan ka IDEAL, USAID, kori apukan a United States.